

‘Blijf weg van groene en zwarte lijstjes van natuur- en milieuorganisaties’

Toekomstbestendige boomsoorten vragen om subtiele keuzes

Het verhaal over klimaatbestendige en biodiverse bomensoorten zit veel genuanceerder in elkaar dan velen ons willen doen geloven, zegt Martin Houben van Boomkwekerij Udenhout. De gevolgen van klimaatverandering voor het bomenbestand zijn simpelweg te complex. ‘Ik blijf liever weg van de groene en zwarte lijstjes van natuur- en milieuorganisaties. Je kunt veel beter luisteren naar wat experts en onderzoeken hierover te vertellen hebben.’

Auteur: Fleur Dil

Deze complexiteit ligt onder andere aan het aanpassingsvermogen van verschillende boomsoorten. ‘Sommige bomen die nu nog weinig bijdragen aan de biodiversiteit kunnen over twintig jaar juist wel succesvol zijn, doordat insecten zich ook aanpassen aan klimaatverandering. Biodiversiteit en klimaat veranderen samen, en dat proces is veel te subtiel voor zwart-witdenken.’

Wetenschappelijk fundament

Een belangrijke onderbouwing voor deze

visie is het wetenschappelijk onderzoek van de Wageningen Universiteit onder leiding van Mark Ravensloot. Boomkwekerij Udenhout is nauw betrokken bij dit onderzoek, samen met de andere grote boomkwekerijen in Nederland. ‘Zijn onderzoeken zijn echt cruciaal om beter inzicht te krijgen in de overlevingskansen van boomsoorten in een stedelijke omgeving. Ze helpen ons om op een wetenschappelijk onderbouwde manier te bepalen welke bomen bestand zijn tegen toekomstige klimaatscenario's. Dit geeft ons de zekerheid dat we de juiste

keuzes maken voor de lange termijn.’ Dit wetenschappelijke fundament is niet alleen belangrijk voor kwekerijen, maar ook voor hun klanten. Gemeentes, landschapsarchitecten en andere betrokken partijen kunnen op basis van deze onderzoeken betere beslissingen nemen als het gaat om de vraag welke bomen het beste geplant kunnen worden. Houben ziet dit als een gezamenlijke inspanning: ‘We moeten samen blijven kijken welke soorten echt toekomstbestendig zijn en ons assortiment daarop aanpassen. Dat gaat stapje voor stapje. We

Foto links: *Quercus cerris* 'Marvellous' bij kantoor Boomkwekerij Udenhout

zijn al een heel eind op weg, hoor; ik ben daar niet zo negatief over.'

Diversiteit

Ook over de diversiteit van toekomstige boomsoorten maakt Houben zich niet veel zorgen. 'Ravensloot kijkt voor zijn onderzoek naar de vegetatie rond het Middellandse Zeegebied, een klimaatscenario waarmee wij in de toekomst te maken kunnen krijgen. De variëteit in soorten is daar eigenlijk heel groot. Juist als je kijkt naar bomen die in het noorden groeien, is de variëteit veel kleiner. We hebben dus nog een heel arsenaal waaruit we kunnen putten.'

In dat kader is Houben ook wars van termen als 'uitheems' en 'inheems'. 'Als een bepaalde Nederlandse soort op termijn niet tegen klimaatverandering kan, heeft het ook geen zin om die nog aan te planten. Je moet kijken naar soorten die wel passen in ons klimaat. Die soorten worden dan vanzelf inheems. Je moet die discussie echt anders zien.' Om te bepalen wat de juiste soorten zijn, kijkt men bij Boomkwekerij Udenhout jaarlijks kritisch en met een langetermijnvisie naar het assortiment. 'We maken keuzes die voor de komende zes tot tien jaar van kracht zijn', legt Houben uit. 'We zorgen ervoor dat ons assortiment breed genoeg is om aan de verwachtingen van klimaatbestendigheid én biodiversiteit te voldoen.' Daarbij moet met veel factoren rekening

worden gehouden. 'Een bepaalde boomsoort kan misschien toekomstbestendig zijn, maar als het 20 jaar duurt om hem op te kweken en te leveren, klopt de kosten-batenverhouding niet en kun je hem moeilijk verkopen. Daarnaast moet je goed letten op zaken zoals uitgestelde onverenigbaarheid. Met al deze factoren moet je rekening houden om een boom echt succesvol te laten zijn.'

Klimaatbestendige cultivars

Enkele soorten die deze toets prima doorstaan, zijn *Quercus cerris* 'Marvellous' (moseik), *Gleditsia triacanthos* 'Streetkeeper', *Liquidambar styraciflua* 'Worplesdon', *Tilia mongolica* 'Buda' en *Platanus hispanica* 'Paloc'. Met enige regelmaat wordt in verscheidene groene bladen op advies van Boomkwekerij Udenhout een greep gedaan uit de beste boomsoorten. 'Ook soorten als *Carya illinoensis* (pecannoot) en *Nyssa sylvatica* 'Wildfire' keren regelmatig terug in onze top tien. Deze soorten zijn gekozen omdat ze beter bestand zijn tegen grotere temperatuurverschillen en periodes van extreme droogte of overvloedige regenval, maar ook omdat ze nauwelijks vatbaar zijn voor ziektes en plagen.'

De keuze voor een bepaalde boomsoort wordt niet alleen door de kwekerij bepaald. Houben: 'We spelen ook in op wat de markt vraagt. Tegelijkertijd proberen we de markt voor te zijn door nieuwe soorten te testen. Neem bijvoor-

beeld *Quercus cerris* 'Marvellous'. Het heeft lang geduurd voordat deze soort werd geaccepteerd, maar uiteindelijk zie je dat de vraag toeneemt en dat gemeentes afwijken van hun bestaande bestelpatronen. De resultaten van het onderzoek van Ravensloot duwen deze keuzes natuurlijk ook in de goede richting.'

Rol van gemeentes

Acceptatie van nieuwe soorten heeft volgens Houben niets te maken met onwil of onkunde van gemeentes. 'Gemeentes hebben ook gewoon hun jaarlijkse inboetprogramma. Zij hebben te maken met een laan met eiken en beuken waarvoor ze die boomsoorten gewoon nodig hebben. Maar op een dag zullen ze besluiten om die hele laan eruit te halen en daar biodiverse bomen voor terug te zetten.' Niemand is blind voor de gevolgen van het extremere weer van de afgelopen paar jaar voor het bomenbestand. 'Ik denk dat iedereen wel weet dat het niet goed gaat en dat aanpassingen noodzakelijk zijn, maar het moet wel inpasbaar zijn in het programma. En dat zie je gelukkig steeds meer. Bij de aanleg van nieuwe wijken, lanen en parken zie je dat daar steeds meer rekening mee wordt gehouden.' Houben is positief, maar verandering heeft tijd nodig. 'Zoiets verandert niet van vandaag op morgen; dat duurt jaren. Maar je moet er wel bij stilstaan, nieuwe soorten durven te kweken en daarmee aan de slag gaan.'

'We hebben nog een heel arsenaal waaruit we kunnen putten'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!